

ע"פ 37812/06/17 - ציון אברגיל נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 37812-06-17 אברגיל נ' מדינת ישראל

בפני כבוד השופט אמיר טובי
המערער ציון אברגיל
נגד מדינת ישראל
המשיבה

פסק דין

מהות הערעור וכתב האישום

1. בפניי ערעור על הכרעת דינו של בית משפט השלום לתעבורה בחדרה (כב' השופט ט. תדמור-זמיר) בתיק ת"ד 6367-05-15 שניתן ביום 16/1/2017 ולפיו הורשע המערער, לאחר שמיעת ראיות, בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום. הערעור מופנה גם כנגד גזר הדין מיום 29/5/2017 בגדרו הוטלו על המערער שלושה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, פסילה בפועל למשך עשרה חודשים בניכוי ימי פסילה מנהלית, קנס בסך 3,000 ₪ ופסילה מותנית.

2. בכתב האישום שהונח בפני בית משפט קמא יוחסו למערער העבירות שלהלן: אי ציות לתמרור, נהיגה בקלות ראש והתנהגות שגרמה נזק לרכוש וחבלה של ממש לגוף. בעובדות כתב האישום נאמר כי ביום 21/8/2014 נהג המערער רכב פרטי והגיע לצומת שבה שדה ראייתו פתוח לשמאל למרחק 60 מטרים. בכיוון נסיעתו של המערער, הוצב תמרור המורה על מתן זכות קדימה. אותה עת נסע אופנוע משמאל לימין ביחס לכיוון נסיעתו של המערער. המערער נהג רכבו בקלות ראש בכך שלא נתן ליבו לדרך, לא הבחין באופנוע, לא ציית לתמרור ולא נתן זכות קדימה לאופנוע בדרך החוצה. המערער נכנס לצומת, חסם את דרכו של נהג האופנוע וכלי הרכב התנגשו. כתוצאה מהתאונה, נחבלו בגופם המערער, וכן נחבלה נוסעת האופנוע חבלה של ממש ובנוסף נחבל אף נהג האופנוע חבלה של ממש. נגרם גם נזק לכלי הרכב המעורבים.

פסק דינו של בית משפט קמא

3. בהכרעת דינו, ציין בית משפט קמא כי אין חולק על כך שבכיוון נסיעתו של המערער הוצב תמרור המורה לו על מתן זכות קדימה, ובצידו קו עצירה על הכביש. כן, אין חולק על כך שהאופנוע נסע משמאל לימין כיוון נסיעתו של המערער והחליק עוד בטרם נכנס לצומת. השאלה שבמחלוקת היא

שאלת אחריותו של המערער להתרחשות התאונה, ממנה נגזרות שאלות נוספות כגון גבולות אחריותו של נהג שבכיוון נסיעתו מוצב תמרור "תן זכות קדימה". עוד נקבע כי היה וימצא כי המערער התרשל בכך שלא ציית לתמרור, יש לדון בשאלת הקשר הסיבתי בין הרשלנות לבין התאונה ובתוך כך גם בשאלת האשם התורם של רוכב האופנוע. בית משפט קמא הפנה לדו"ח הבוחן בו נקבע בין היתר כי שדה הראיה של המערער מקו התמרור לשמאל (כיוון הגעת האופנוע), הינו 20.2 מטרים ומקו העצירה 60 מטרים. בחקירתו הנגדית העיד הבוחן כי התאונה התרחשה במרכז הצומת וכי המערער הספיק לעבור כארבעה מטרים טרם התרחשות התאונה, וכי בשדה ראייה של 60 מטרים היה על המערער להבחין באופנוע, לבלום ולמנוע את התאונה. בית משפט קמא ציין כי לא הוגשה חוות דעת מטעם המערער כדי לסתור את ממצאי הבוחן, וחקירתו הנגדית של הבוחן עמדה איתנה. בנוסף, עדותו של עד ראייה ניטראלי היה בה כדי לחזק את ממצאי דו"ח הבוחן ועדותו. אותו עד סיפר כי במועד התאונה שהה בחצר ביתו, ממנה השקיף על הצומת והבחין באופנוע נוסע לכיוון הצומת עם שני רכבים. לפתע ראה רכב פרטי מגיע מימין לאופנוע. לדבריו, שני כלי הרכב נסעו ולא עצרו, האופנוע התנדנד, נפל שמאלה והחליק ובינתיים הרכב הפרטי המשיך בנסיעתו ושני כלי הרכב התנגשו. עוד הוסיף אותו עד כי שני כלי הרכב נסעו במהירות שאינה גבוהה וכי נוסע האופנוע התחיל להאיץ ואז הרכב הגיע בבת אחת בנסיעה רציפה. יוער, כי הן רוכב האופנוע והן אימו שנסעה יחד עימו, לא זכרו מאום מהתאונה. בית משפט קמא הוסיף כי אין לקבל את טענת המערער לפיה ייתכן שהאופנוע הגיע לצומת במהירות כה גבוהה עד שהוא לא יכול היה להבחין בו, שכן טענה זו אינה מתיישבת עם עדותו של העד הניטראלי לפיה, הוא קודם הבחין באופנוע ורק אז הבחין ברכבו של המערער. מעדות זו, עולה כי כאשר המערער הגיע לקו הצומת, האופנוע היה כבר בסמוך לצומת ולכן היה על המערער להבחין בו. עוד נקבע כי עדות העד הניטראלי מתיישבת עם קביעתו של הבוחן לגבי שדה הראיה שהיה למערער, ואשר חייב אותו להבחין באופנוע וליתן לו זכות קדימה. בהתחשב במכלול הנסיבות, קבע בית המשפט קמא כי אין בעובדה שמהירות האופנוע לא נקבעה במדויק על ידי הבוחן, כדי לשנות את הקביעה לפיה היה על המערער להבחין בו עם הגיעו לקו העצירה. בנוסף, נדחתה טענת המערער לפיה מקום בו הסיבה להחלקת האופנוע כמו גם מהירות נסיעתו אינן ידועות, יש לקבוע כי התנהגות האופנוע מנתקת את הקשר הסיבתי בין רשלנותו של המערער לבין התרחשות התאונה. לעניין זה נקבע כי על פי ממצאי דו"ח הבוחן, האופנוע החליק בתחום שדה הראיה של המערער, כך שהיה עליו לראותו מחליק ולעצור את רכבו. אילו עשה כן, היתה התאונה נמנעת. בית משפט קמא הוסיף כי התמונה המצטיירת ממקבץ הראיות היא שהמערער לא ציית לתמרור המוצב בכיוון נסיעתו ובתגובה, האופנוע ניסה לבלום, התנדנד, נפל, החליק וכלי הרכב התנגשו. לפיכך, נקבע כי רשלנותו של המערער היא שגרמה לתאונה. משכך, הורשע המערער בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

4. בגזר דינו, לאחר שבחן את נסיבות העבירה ואת מדיניות הענישה הנוהגת לגביה, קבע בית משפט קמא כי מתחם העונש ההולם כולל מאסר מותנה, פסילה בפועל שנעה בין 8 ל-18 חודשים, פסילה על תנאי וקנס כספי. בקביעת עונשו של המערער בתוך המתחם, התחשב בית משפט קמא בכך שהמערער בחר לנהל את ההליך ועל כן אינו זכאי להקלות הניתנות לנאשמים שמודים במיוחס להם וחוסכים זמן שיפוט יקר. לקולא התחשב בית משפט קמא בעברו התעבורתי המקל ביותר של המערער ובנסיבותיו האישיות. בסופו של דבר, נגזרו על המערער שלושה חודשי מאסר על תנאי, פסילה למשך עשרה חודשים, פסילה מותנית וקנס כספי בסך 3,000 ₪.

5. בהודעת הערעור וכן בטיעונו בפניי, הפנה ב"כ המערער לדברי העד האובייקטיבי שציין בעדותו כי עובר לכניסתו לצומת האיץ רוכב האופנוע את נסיעתו. בהקשר לכך, נטען כי בית משפט קמא ציין בהכרעת הדין כי רוכב האופנוע "האיץ קצת" את נסיעתו לפני הצומת, על אף שהעד לא ציין את המילה "קצת", וזו הוספה על ידי בית משפט קמא על מנת שלא להתמודד עם שאלת אחריותו של רוכב האופנוע לאירוע התאונה. עוד הוסיף הסנגור כי ניתוח עדותו של העד האובייקטיבי מעלה כי סדר האירועים היה כזה שהאופנוע נסע, האיץ את מהירותו ולאחר מכן החליק. נאמר כי בית משפט קמא לא שקל את האפשרות שהאצת האופנוע היא זו שהובילה להחלקתו, ולא ניסיונו לבלום לאחר שראה את רכבו של המערער. לטענת המערער, בית משפט קמא נמנע מלהתמודד עם התנהגותו הבלתי מוסברת של רוכב האופנוע אשר בחר להאיץ את מהירות נסיעתו לפני כניסתו לצומת.
6. בנוסף, טען המערער כי לא היה מקום לקביעת בית משפט קמא לפיה המערער לא האט את נסיעתו ולא ציית לתמרור. זאת על שום שהעד האובייקטיבי מעולם לא העיד שהמערער לא האט את נסיעתו, אלא ציין דווקא כי לא שם לב אם הוא האט, אם לאו. עוד נטען כי אף בוחן התנועה לא קבע קביעה מפורשת לגבי סיבת התאונה, וקביעה זו באה לראשונה בחקירתו הנגדית. בנוסף, יתר קביעותיו של הבוחן נסמכות על השערות בלבד שאין בהן כדי להוביל להרשעתו של המערער.
7. לטענת המערער, גם אם יקבע, שלא בצדק, כי הוא התרשל, הרי שהתנהגות האופנוע אשר בחר להאיץ בכניסה לצומת, מנתקת את הקשר הסיבתי בין רשלנות זו לבין התרחשות התאונה, ולכל הפחות מותירה ספק לגבי שאלת האחריות. לעניין זה חזר המערער על טענתו כי האצת האופנוע היא זו שהובילה להחלקתו, ולא ניסיונו לבלום וכי בכך יש כדי לנתק את הקשר הסיבתי בין התנהגותו של המערער לבין קרות התאונה.
8. כאמור, הערעור הופנה גם לחומרת העונש, ובהקשר זה נטען כי בית משפט קמא התעלם מסוגיית האצתו של רוכב האופנוע, המחייבת הטלת אשם תורם קיצוני עליו, במסגרת בחינת נסיבות ביצוע העבירה. מכאן, שמתחם העונש שנקבע לא הביא בחשבון את כלל הנסיבות המתחייבות. הסנגור הוסיף כי אף בקביעת העונש בתוך המתחם, שגה בית משפט קמא, כאשר לא נתן משקל מספיק לוותק נהיגתו של המערער, לעברו התעבורתי הנקי, למעט דו"ח חניה אחד ולנסיבותיו האישיות.
9. ב"כ המשיבה ביקש לדחות את הערעור וטען כי קיים הצבר של ממצאים ומסקנות עובדתיות שהובילו בצורה חד משמעית להרשעת המערער בתיק זה. לעניין ההאצה, נטען כי אופנוע כמעט כל הזמן מאיץ וכי זו אינה השאלה המהותית. השאלה היא מה מהירות נסיעתו. במקרה דנן, נקבע שמהירות שני כלי הרכב היתה מהירות רגילה, ומדוע המהירות חשובה? משום שהאפשרות היחידה שבה עלול להתקיים התסריט עליו מצביע הסנגור, הינה כאשר האופנוע הגיע במהירות גבוהה בצורה קיצונית. אלא שממצא שכזה לא נקבע על ידי הבוחן ואף עדותו של העד הניטרלי אינה תומכת בקביעה שכזו.

10. לגבי רשלנות שניתן אולי לייחס לנהג האופנוע, טען ב"כ המשיבה כי זו אפשרות שנהג סביר צריך לצפות. בתי המשפט קבעו לא אחת כי נהג צריך לצפות גם התנהגות רשלנית של נהג אחר והדברים נכונים ביתר שאת לגבי מי שמגיע לצומת, קל וחומר צומת שבה מוצב תמרור המורה לו על מתן זכות קדימה. לעניין זה, הפנה ב"כ המשיבה לגרסתו של המערער לפיה, הוא לא הבחין בכל שלב באופנוע עד לפגיעה. גם כשהיה בתוך שדה הראיה, כשהוא נמצא בתוך הצומת, לא הבחין המערער באופנוע והמשיך בכניסה לצומת תוך התעלמות ממנו.

דין והכרעה

11. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים ואת הראיות שהוצגו בפני בית משפט קמא, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערער להידחות.

המערער סומך עיקר יתרו על דברי העד מני זוהר (להלן: "העד הניטרלי") כפי שהם מובאים בהודעתו במשטרה מיום 25.8.2014, לפיהם רוכב האופנוע האיץ את מהירות נסיעתו עובר לכניסתו לצומת. אלא שעובדה זו כשלעצמה אין בה כדי לפטור את המערער מאחריות להתרחשות התאונה. זאת משום שלצד דבריו הנ"ל של העד הניטרלי הוא ציין גם כי האופנוע נסע במהירות רגילה ולא באופן שמשך את תשומת לבו (שורות 19 ו- 27 להודעתו ת/1). לגבי רכבו של הנאשם ציין אותו עד כי הרכב הגיע "בבת אחת, אמנם לא מהר אבל בנסיעה רצופה".

המסקנה העולה מדבריו אלה של העד כי שני כלי הרכב נסעו במהירות שלא חרגה מן הסביר ולא משכה את תשומת לבו.

12. במסגרת הדו"ח שערך, לא הטיל בוחן התנועה אחריות על מי מהנהגים המעורבים וקבע ממצאים יבשים. יחד עם זאת, בעדותו בפני בית משפט קמא קבע באופן חד משמעי כי האחריות לתאונה מוטלת על המערער אשר לא ציית לתמרור המוצב בכיוון נסיעתו (עמ' 11 שורה 4 לפרוטוקול הדיון מיום 18.12.2016 בבית משפט קמא). עוד הוסיף הבוחן כי השאלה הרלוונטית מבחינתו היא האם המערער יכול היה להבחין באופנוע במהירות רגילה, היא המהירות המותרת לשניהם, ותשובתו לשאלה זו היתה חיובית באופן מובהק. משנשאל על אודות האפשרות כי האופנוע נסע במהירות העולה על המותר, השיב הבוחן כי גם במקרה זה יכול היה למערער להבחין באופנוע ולמנוע את התאונה. זאת בשים לב לכך שמדובר בשדה ראייה של 60 מטרים (עמ' 11 לפרוטוקול הנ"ל שורות 15, 16). בשים לב לכך שהוצגה ראייה לכך שהאופנוע לא נסע במהירות חריגה, ונוכח שדה הראיה שעמד לו, ברי כי היה על המערער להבחין באופנוע בעת כניסתו לצומת.

13. לצד הקביעות דלעיל, שדי בהן על מנת להוביל להרשעתו של המערער, אני רואה להצטרף ליתר נימוקיו וממצאיו של בית משפט קמא הן לעניין קיומו של קשר סיבתי בין רשלנותו של המערער לבין

התרחשות התאונה והן לעניין דחיית גרסת המערער לגבי הסיבה להחלקת האופנוע.

עד כאן לערעור על הכרעת הדין.

14. באשר לעונש שהוטל במסגרת גזר הדין, סבורני כי מתחם הענישה שנקבע מחמיר עם המערער מעבר למתחייב, באופן המצדיק התערבות ערכאת הערעור. בקביעת המתחם על בית המשפט להתחשב, בין היתר, בנסיבות ביצוע העבירה ובתוך כך היה עליו להתחשב בעדותו של העד הניטרלי לגבי האצת מהירותו של האופנוע עם כניסתו לצומת. נתון זה, עליו חזר העד פעמיים בהודעתו במשטרה, צריך היה להוביל את בית משפט קמא לקביעת מתחם מקל יותר. גם אם אין באותה האצה כדי לנתק את הקשר הסיבתי בין התרשלותו של המערער לבין התרחשות התאונה, הרי שבוודאי יש להביאה בחשבון בעת בחינת נסיבות התאונה לצורך קביעת המתחם.

בנסיבות, נראה לי כי נכון היה לקבוע מתחם עונש פסילה הנע בין 6 - 12 חודשי פסילה בפועל.

15. בשים לב לעברו התעבורתי של המערער, המחזיק עבירת חניה אחת, על אף וותק נהיגה של כ- 35 שנים, ונוכח נסיבותיו האישיות, סבורני כי נכון יהא לקבוע את עונש הפסילה ברף הנמוך של המתחם.

לפיכך, אני מקבל את הערעור על גזר הדין במובן זה שמורה כי הפסילה בפועלה שהושתה על המערער תהיה לתקופה של 6 חודשים בניכוי תקופה הפסילה המנהלית (35 ימים). יתר רכיבי הענישה שהוטלו על ידי בית משפט קמא יוותרו בעינם.

16. ככל שהמערער הפקיד את רישונו זה מכבר, יחל מניין ימי הפסילה ממועד ההפקדה בפועל. במידה והרישיון לא הופקד תחל הפסילה ביום 1.8.2017 שעד אז ידאג המערער להפקיד רישיונו במזכירות בית המשפט.

אני מאריך את המועד לתשלום השיעור הראשון של הקנס שהוטל על ידי בית משפט קמא עד ליום 15.8.2017. יתר השיעורים ישולמו ב 15 לכל חודש עוקב.

המזכירות תמציא את פסק הדין לב"כ הצדדים.

ניתן היום, כ"ו תמוז תשע"ז, 20 יולי 2017.